

PensionStat.be

Doelstelling van 3% aanvullende pensioenen

Professor Pierre DEVOLDER

PROGRAMMA

Waarom een verplichte tweede pijler?

Waarom een minimumbedrag?

Is een bijdragevoet van 3% voldoende?

Is een bijdragevoet van 3% haalbaar?

Zijn er vergelijkbare mechanismes in Europa?

Waarom een verplichte tweede pijler?

DE ENERGETISCHE MIX TUSSEN HERVERDELING EN KAPITALISATIE

- ❑ **Motor van de kapitalisatie** = rendement van de financiële markten
- ❑ **Motor van de herverdeling** = groei van de loonmassa
- ❑ **Combinatie van de twee technieken:** de overgang van het ene systeem naar het andere is complex.
 - Ze moeten elkaar dus altijd overlappen.
 - Interessante vaststelling ongeacht het inkomstenniveau: dit moet ons allemaal aanbelangen

Waarom een verplichte tweede pijler?

DE LESSEN VAN DE GEDRAGSECONOMIE

- ❑ **Verplichte overheidstussenkomst** is gerechtvaardigd wanneer je standaard negatief individueel gedrag dreigt te krijgen dat voorkomt uit:
 - een risico op **verwarring** gezien de complexiteit
 - een risico op **uitstelgedrag**, zeker op de lange termijn

- ❑ **Deze twee risico's zijn ruimschoots aanwezig voor de pensioenen** en rechtvaardigen het feit dat er prioriteit moet worden gegeven aan verplichte collectieve regelingen voor georganiseerde pensioenopbouw in plaats van aan individuele spaarformules (uitdaging van het VAPW)

PensionStat.be

PENSIOENEN IN BELGIË | PENSIONS EN BELGIQUE

Waarom een minimumbedrag?

DE OPBRENGSTEN VAN DE KAPITALISATIE ZIJN RECHT EVENREDIG AAN DE BIJDAGEN

- Kapitalisatieplannen met een lage bijdragevoet leiden alleen maar tot teleurstellende resultaten die terecht het kapitalisatiesysteem zelf ter discussie stellen!
- We zien zo plannen met een erg lage bijdragevoet die leiden tot een belachelijke vervangingsratio (verhouding tussen pensioen en loon)

VOORBEELD: een **bijdragevoet** van **0,5%** van de lonen die gedurende 45 jaar wordt gestort en die wordt gekapitaliseerd aan een reëel rendement van 0,75% leidt tot een **vervangingsratio** in de orde van **1,3%** (dus op basis van een gemiddeld maandloon van € 3 758 een maandelijks pensioen van... € 50)

Voor een loopbaan van 33 jaar is de vervangingsratio **0,92%**

PensionStat.be

PENSIOENEN IN BELGIË | PENSIONS EN BELGIQUE

Is een bijdragevoet van 3% voldoende?

WAT VERTEGENWOORDIGT DE 3% IN TERMEN VAN DE VERVANGINGSRATIO?

- De **vervangingsratio** die wordt gegenereerd door een kapitalisatiesysteem hangt fundamenteel af van 4 factoren:
 - de duur van de bijdrage
 - de levensverwachting bij de pensionering
 - **het verschil tussen de opbrengstvoet en de loongroei**
 - de bijdragevoet

- Als we uitgaan van een bijdrageduur van 45 jaar, een levensverwachting van 22 jaar op 65 jaar, een reëel rendement van 0,75% en een bijdragevoet van 3%, dan bekommen we **een vervangingsratio van 7,9%**

Is een bijdragevoet van 3% voldoende?

DE VERVANGINGSRATIO HANGT ERG AF VAN DE HYPOTHESE

- De tabel hieronder geeft, voor verschillende waarden voor het reëel rendement en de bijdrageduur, de vervangingsratio die met een bijdrage van 3% wordt bekomen

Reëel rendement	Duur = 33 jaar	Duur = 40 jaar	Duur = 45 jaar
-0,75%	3,66%	4,33%	4,79%
0%	4,50%	5,45%	6,14%
0,75%	5,53%	6,89%	7,91%
1,5%	6,81%	8,74%	10,25%
2%	7,83%	10,26%	12,21%

Is een bijdragevoet van 3% voldoende?

WELKE VERVANGINGSRATIO BEOGEN VOOR DE TWEEDE PIJLER?

- Als we ons concentreren op de loondelen onder het wettelijk pensioenplafond, kunnen we ervan uitgaan dat het **wettelijk pensioen** voor de werknemers voor een volledige loopbaan leidt tot een vervangingsratio in de orde van **50%**.
- Als we als ambitieus doel een globale vervangingsratio van 70% vastleggen, dat moet worden bereikt door de combinatie wettelijk pensioen + tweede pijler, dan zou de **tweede pijler** een vervangingsratio in de orde van **20% moeten kunnen genereren** (**Regel van 50% + 20%**)
- Dit vertaalt zich in de basishypothesen in een wenselijke bijdragevoet in de orde van **7,5%**
- De bijdragevoet van 3% is dus al een **significante stap** gezien de **bestaande situatie**, maar genereert **geen comfortabele globale vervangingsratio**

Is een bijdragevoet van 3% haalbaar?

KAN DE MINIMALE BIJDRAGEVOET VAN 3% VANDAAG DE DAG GEFINANCIERD WORDEN?

- Buitenlandse ervaringen (met name UK) hebben aangetoond dat de algemene verplichting van een minimumniveau voor de aanvullende bijdrage perfect realiseerbaar is en de competitiviteit van de bedrijven helemaal niet heeft aangetast ("level playing field" binnen een markt - discriminatie tussen sectoren)
- Is het nog denkbaar om in 2022 een arbeidsovereenkomst op te stellen zonder een pensioenluik?
- Eventuele fasering van de invoering
- Andere voordelen, die veel betwistbaarder zijn dan de pensioenbescherming, vertegenwoordigen aardig meer dan 3% van de lonen (bedrijfswagen, ...).
- Bijzondere aandacht voor de kmo's

Zijn er vergelijkbare mechanismes in Europa?

ZWEEDS SYSTEEM

- Verplicht pensioensysteem dat bestaat uit twee niveaus:
 - income pension: 16% van de lonen - met herverdeling (notionele rekeningen)
 - premium pension: **2,5%** van de lonen – met kapitalisatie

- 90% van de werknemers hebben daar bovenop een tweede pijler met kapitalisatie

Zijn er vergelijkbare mechanismes in Europa?

ENGELS / IERS SYSTEEM:

- **Verenigd Koninkrijk:** Pension Act 2008 : *automatic enrollment* met minimale bijdrage van 2%
(waarvan ten minste 1% van de werkgevers)
Automatische aansluiting met mogelijkheid om er afstand van te doen
- **Ierland:** project van *automatic contribution escalation*: startminimum van 1,5% (X2) dat aangroeit tot 6% (x2) (ingang voorzien voor 2022)

Prof. ***Pierre DEVOLDER***
UCL

Instituut voor Statistiek, Biostatistiek en
Actuariële Wetenschappen (ISBA)
(ISBA)
20 Voie du roman Pays
1348 Louvain la Neuve

E-mail: pierre.devolder@uclouvain.be

VRAGEN?